

Seznam příloh

Příloha č. 1: Etický kodex časopisu Týden (dokument)

Příloha č. 2: Titulní strany jednotlivých čísel ze vzorku (fotografie)

Příloha č. 1: Etický kodex časopisu Týden v plném znění (dokument)

Etický kodex Týdne

Etický kodex časopisu TÝDEN z roku 1998

Redakce časopisu TÝDEN považuje za svůj základní cíl sloužit veřejnosti poskytováním informací o událostech, jež mají rozhodující význam pro život společnosti jako celku, ale i pro životy jednotlivců. Ze svobody tisku, jak jí rozumíme, vyplývá několik zásadních povinností: ptát se na činy vlády, parlamentu, prezidenta, ale i ostatních veřejných i soukromých institucí; vyvolávat diskusi o rozhodnutích volených i nevolených veřejně činných osob; a konečně udržovat právo jak na nepopulární názory, tak na možnost souhlasu s většinou.

Redakce časopisu TÝDEN si uvědomuje vliv, který média mají. Čím je tento vliv větší, tím oprávněnější jsou vysoké nároky na výkony žurnalistů; musí být přesné a srozumitelné, nestranné, citlivé, inteligentní. Proto jsme se rozhodli přijmout a zveřejnit tento podrobný redakční kodex. Nám umožní snazší orientaci při rozhodování uvnitř instituce, veřejnosti nabídne možnost lépe porozumět dilematům, jež ani v médiích nejsou jen černobílá. Navíc jsme přesvědčeni, že diskuse o etice médií nepatří pouze novinářům samotným. Média nepůsobí vně společnosti, naopak jsou její důležitou součástí. Spoludefinovat, co v médiích etické je a co není, musí také ti, kteří nikdy nepřekročili práh jakékoli redakce.

Přesnost

Redakce časopisu TÝDEN považuje za hlavní předpoklad naplňování svého cíle pravdivost. Pravdivostí se zde rozumí takový popis skutečnosti, při němž autor využil podle svého nejlepšího svědomí všech dostupných důvěryhodných zdrojů informací, které v daném čase byly k dispozici. Abychom zabránili chybám, kterým předejít lze, měli by si autoři časopisu TÝDEN klást tyto otázky:

- Důvěřujeme v nejvyšší možné míře faktům, které obsahuje náš článek? A důvěřujeme stejně tak i zdrojům, z nichž jsme tato fakta získali?*
- Ověřili jsme klíčová fakta z několika na sobě nezávislých zdrojů?*
- Ověřili jsme vzájemnou nezávislost těchto zdrojů?*
- Citujeme své zdroje přesně a v kontextu?*
- Citujeme anonymní zdroje? Jestliže ano, proč? Jsme připraveni veřejně obhájit důvod užití*

anonymních zdrojů?

- Využili jsme pro svůj text dokumentu, který nám předal anonymní zdroj? Věříme v pravost takového dokumentu? Jsme připraveni veřejně ospravedlnit jeho využití?

- Necharakterizovali jsme některé osoby, příslušníky menšin, ras, kultur či národů stereotypními přívlastky? Je náš popis přesný a odpovídá kontextu našeho článku? Nepodporujeme proces, v němž některá jména či slova paušálně nabývají negativních významů (například Rom, Vietnamec, Chánov, homosexuál)?

- Uvádíme všechna jména a funkce lidí, o nichž referujeme, správně?

- Je z textu jasné časové určení událostí?

- Odpovídá náš titulěk faktům a obsahu článku, ke kterému se vztahuje?

Pokud se chyby dopustíme, opravíme ji co nejrychleji. Osoby, které nás na chyby upozorní, musí být pozorně vyslechnuty.

Nestrannost a nepředpojatost

Redakce časopisu TÝDEN přikládá nestrannosti zásadní význam. V textech, které popisují události, aniž by je komentovaly, je náš vztah k politickým stranám a k ekonomickým subjektům neutrální. Nejobecnějším rámcem jsou nám Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod, nepodporujeme politické strany, ale pluralitní demokracii, nezávislé soudnictví, dodržování lidských práv, tržní hospodářství, sociální stát a právo občanů na rovný přístup k informacím. Nikdy bychom nezveřejnili (anebo naopak nezamlčeli) informaci proto, že se obojí instituce chceme stát součástí politické soutěže; časopis TÝDEN nemá ambici hrát jinou roli než tu, která je popsána v úvodu.

Komentáře, analýzy, sloupky, názory externích spolupracovníků či recenze důsledně jako takové označujeme. Jejich autory vedeme k tomu, aby se vyhýbali apriorním hodnocením a svůj postoj k tématu podpořili důkladnou argumentací. Při konkrétním rozhodování jsou pro redakci časopisu TÝDEN rozhodující tyto otázky:

- Pojali jsme náš text v takové šíři a hloubce, která odpovídá významu popisovaného problému a možnostem?

- Udělali jsme vše pro to, abychom vykreslili všechny rysy popisované skutečnosti? Nevychází náš článek pouze z mínění jedné názorové skupiny? Nevytvořili jsme uměle dvě protichůdná, černobílá hlediska?

- Dali jsme hlas všem skupinám, jichž se problém týká, a především těm, které náš text vystavuje do špatného světla? Pokud jsme takové dotčené osoby nenašli, anebo ony nechtěly případ komentovat, vysvětlili jsme v článku proč?

- Není skutečnost v našem textu překroucena použitím neodpovídajícího, příliš expresivního jazyka?

Různorodost - hlas menšin

Různorodost je nedílnou součástí zásad přesnosti a nestrannosti. Jelikož však nestrannost

bývá vnímána především v politickém smyslu, redakce časopisu TÝDEN považuje za důležité rozšířit pomocí pojmu různorodost vnímání neustrannosti také o význam kulturní, náboženský, etnický či vůbec skupinový. Dodržovat zásady různorodosti znamená dávat hlas také "hlasově slabším", menšinám. Jsou s ní spojeny tyto závazné otázky:

- Hledáme pravdu pomocí skutečné pestrosti zdrojů, anebo užíváme paušalizace?

Nenecháváme jednu jedinou osobu reprezentovat celou skupinu?

- Nedovolili jsme našim vlastním předsudkům, kulturní orientaci či sociálnímu postavení, aby ovlivnily výběr zdrojů a konečnou podobu textu?

- Jsme realističtí? Nejsou v textu pasáže, v nichž je ona pestrost zdrojů pouze formální, nadbytečná či stereotypní?

Soukromí

Redakce časopisu TÝDEN si uvědomuje, že úkol plně a pravdivě informovat veřejnost někdy naráží na další závazek, jež by média měla ctít, totiž na závazek respektovat právo jednotlivce na soukromí. Střet těchto dvou závazků se netýká pouze informací o činnosti politiků, ale například nemocných AIDS, obětí trestných činů, obviněných ze spáchání trestného činu, mladistvých a podobně. Jelikož nelze kodifikovat obecná pravidla a je potřebné rozhodovat případ od případu, považujeme za nutné klást si před zveřejněním citlivých textů tyto otázky:

- Jaký vztah má informace o soukromí dotčeného k veřejnému zájmu? Má veřejnost právo znát ji? Potřebuje ji k občanskému rozhodování? Anebo pouze touží dozvědět se ji jako zajímavost?

- Jsou dotčení lidé součástí události náhodou, anebo z vlastního rozhodnutí? Jakou úroveň ochrany si zaslouží? Co jim může zveřejnění informace způsobit?

- Jak bychom se cítili, kdybychom se stali předmětem stejného přístupu?

- Nezveřejňujeme údaje ze soukromí jen proto, že nám je dotčený vnutil, podsunul?

- Dokážeme před veřejností i před poškozenými plně ospravedlnit své rozhodnutí?

Pokud hodnota informace ze soukromí kohokoli spočívá především v tom, že je "zajímavá", a nemá hlubokou souvislost se schopností dotčeného zodpovědně rozhodovat, vést stát, spravovat veřejné finance nebo podobně, časopis TÝDEN ji nezveřejní.

Fotografie

Redakce časopisu TÝDEN považuje obrazovou stránku za stejně důležitou jako část textovou. Proto se snaží aplikovat pro fotografie či jiná grafická zobrazení stejná pravidla jako pro články. Všechny publikované fotografie musí pravdivě reprezentovat realitu; stejně jako si píšící autor nesmí vymýšlet citace, fotograf nesmí zpětně rekonstruovat jakoukoli scénu a vydávat ji za "skutečnou". Pokud použijeme takovou ilustrační fotografii, kterou by mohl čtenář snadno vnímat jako fotografii reportážní, vždy ji za ilustrační označíme. Stejně tak, pokud využíváme například na obálkách možnosti digitální úpravy fotografií či montáže, čtenáře na to upozorníme na příslušné straně časopisu.

Redakce časopisu TÝDEN si uvědomuje, že i fotografie mohou stranit, případně zraňovat. K textům o veřejně činných osobách, pokud možno, nevyužíváme stylizovaných portrétů politiků - jak přebírají významy, podepisují prohlášení nebo čtou dokument. Zveřejňujeme-li fotografie mrtvých těl, obětí trestných činů, pachatelů či vážně nemocných lidí, činíme tak po zvážení všech etických souvislostí.

Fotografové časopisu TÝDEN by si měli klást tyto otázky:

- *Nenarušujeme nepřiměřeně soukromí fotografovaného? Jestliže ano, existuje k tomu řádný důvod?*
- *Není fotografovaná situace natolik soukromým momentem bolesti a utrpení, že veřejnost nemá právo ji poznat?*
- *Sděluje fotografie přesně to, co má? Není možné získat přesnější?*
- *Nezkresluje vizuální efektnost zvoleného záběru skutečnost?*
- *Jednáme s objekty našich fotografií citlivě a s úctou?*

Odpovědní (obrazoví) redaktori si pak musí klást tyto otázky:

- *Potřebujeme více informací o kontextu, který je s fotografií spojen?*
- *Nemění konkrétní využití fotografie - včetně textového popisku - její původní sdělení?*
- *Jaké jsou etické a právní otázky, které by mohlo zveřejnění fotografie vyvolat?*
- *Jak bychom reagovali, kdybychom se sami ocitli na téže publikované fotografii?*
- *Existují jiné možnosti, jak vyjádřit totéž, a přitom zmenšit možné negativní následky pro dotčené jednotlivce?*
- *Nepředstavuje zveřejněná fotografie pouze prosazení zájmů fotografovaného?*
- *Dokážeme veřejně ospravedlnit způsob našeho rozhodování?*

Otevřenost

Redakce časopisu TÝDEN plně uznává, že jakýkoli podvod, byť by vedl k získání informací, snižuje důvěru veřejnosti v jeho poslání. Redaktori TÝDNE proto nesmějí při sběru faktů nebo při rozhovorech s lidmi skrývat svou profesní totožnost. Lidé, kteří jsou autory TÝDNE osloveni, musí vědět, že jejich komentář může být publikován. Není přípustné ani nahrávání telefonního rozhovoru bez jasné domluvy s dotazovaným. Aby časopis TÝDEN učinil výjimku a použil informace získané na základě skrytého jednání, musela by být naplněna tato kritéria:

- *Informace by měly životní důležitost, ať už pro stát nebo pro ohroženého jednotlivce.*
- Poukazovaly by například na systémové selhání na nejvyšší úrovni. - Všechny otevřené pokusy o získání informací předtím selhaly.*
- *Autoři budou ochotni ve svém textu odhalit svou metodu a budou schopni ji ospravedlnit.*
 - *Všichni, kteří jsou účastni rozhodovacího procesu, zváží:*
 - *krátkodobé i dlouhodobé následky takového jednání;*
 - *vliv na důvěryhodnost žurnalistiky;*
 - *skutečnou motivaci;*

- právní důsledky takovéto akce,
- konzistentnost činu a jeho zdůvodnění.

Vztah mezi redaktorem a zdrojem informací

Každý člen redakce časopisu TÝDEN je povinen reprezentovat svou instituci slušným, nikoli agresivním jednáním. TÝDEN souhlasí s názorem, že k důvěryhodné žurnalistické práci patří jasná identifikace informačních zdrojů.

Někdy se ovšem stane, že autor musí při sběru informací zaručit, že svůj zdroj neprozradí.

Obecné lze říci, že tento postup je možný pouze při ochraně relativně bezmocných, při ohrožení bezpečnosti dotyčného, anebo při ochraně těch, kteří by mohli ztratit firemní či institucionální pozici, nebo dokonce zaměstnání vůbec. V každém případě považujeme za nutné dodržovat tato pravidla:

- Dříve než někomu slíbíme utajení, pokusíme se získat stejnou informaci ze zdroje, který je ochoten být citován.
- Neposkytneme anonymitu k nekonkrétnímu osočování jednotlivců nebo organizací.
- Zvážíme, jaké jsou motivy zdroje, který je sdílný jen potud, pokud není jmenován.
- Pokud jednou nevyzrazení slíbíme, slib bezpodmínečně dodržíme.
- V každém textu, který nejmenovaný zdroj využívá, řádně vysvětlíme, proč jej udržujeme v anonymitě a odkud zhruba pochází. Autoři časopisu TÝDEN rovněž musí jednat citlivě se zdroji emocionálními, anebo naivními. Novinář nemá těžit z nezkušenosti lidí, kteří nejsou na styk s médií zvyklí.

Konflikt zájmů

Redakce časopisu TÝDEN si uvědomuje, že jejím prvořadým úkolem je sloužit veřejnosti pravdivými informacemi. V případě konfliktu zájmů musí tento výsostný úkol vždy dostat přednost před ostatními, rovněž oprávněnými cíli:

- před snahou o ekonomický zisk;
- před snahou o konkurenceschopnost na trhu;
- před snahou postarat se ekonomicky a sociálně o své zaměstnance.

Zatímco vydavatel časopisu TÝDEN se zavazuje k přísnému oddělení obchodní a inzertní politiky od chodu vlastní redakce (což se formálně projevuje důsledným označováním veškeré placené reklamy a textů "public relations"), z podobných důvodů mají žurnalisté časopisu TÝDEN zakázáno být aktivní v politické straně, pracovat na krátkodobou smlouvu pro vládu, radnice a další organizace s nimi spojené či pro jakoukoli významnou průmyslovou, obchodní nebo finanční společnost. Každý autor je pak povinen neustále zvažovat možný vliv závazků plynoucích z:

- členství v rozličných, byť nepolitických organizacích či zájmových uskupeních;
- přátelských a jiných blízkých vztahů;

- vlastních i rodinných finančních investic.

Pokud budou členové redakce vystaveni prokazatelnému nátlaku, kterým se politické, ekonomické či jiné zájmové subjekty pokusí ovlivnit nestrannost listu, časopis TÝDEN bude o takových pokusech informovat. Všichni zaměstnanci mají zakázáno přijímat od svých zdrojů, spolupracovníků či institucí jakékoli dary, ať již v podobě finanční nebo věcné. Pokud se týká společného cestování (například při zahraničních cestách prezidenta či premiéra), vedení redakce zváží případ od případu možný špatný vliv na důvěryhodnost listu. Pokud bude cestu redaktora jakákoliv instituce či organizace sponzorovat, časopis TÝDEN tuto informaci na konci každého příslušného článku zveřejní.

Plagiátorství

Ačkoli se v českých médiích setkáváme denně s necitovanými, a přesto opsanými informacemi nebo myšlenkami, redakce časopisu TÝDEN považuje tyto praktiky za nepřípustné. Plagiátorství chápeme jako krádež cizího duševního vlastnictví, jež snižuje důvěryhodnost novinářského poslání. Autoři časopisu TÝDEN by proto měli zvážit nad každým svým textem následující otázky:

- Připsali jsme pečlivě všechny informace nebo myšlenky, které nejsou naše, jejich skutečným autorům?
- Citujeme podle svých poznámek, anebo z paměti? A pokud z paměti, jsme si jisti, že jsme to, co píšeme, neslyšeli od nikoho jiného?
- Jsou myšlenky, které rozvíjíme, natolik odlišné od čehokoli, co jsme četli, aby čtenáři mohli poznat rozdíl mezi naším autorstvím a osobitostí autorů v jiných médiích?
- Známe texty jiných autorů na stejné téma natolik dobře, abychom se nedopusili plagiátorství nevědomě?

Veřejná vystoupení a externí spolupráce

Časopis TÝDEN považuje tento kodex za závazný nikoli jen pro vlastní tištěné a internetové vydání, ale i pro všechna další veřejná vystoupení členů redakce v rozhlase, televizi či kolegiálních tištěných médiích. Všichni zaměstnanci časopisu TÝDEN musí v ostatních médiích vystupovat pod svým pravým jménem - a pod hlavičkou časopisu.

Časopis TÝDEN přijímá tento dokument v druhé půli roku 1998, kdy můžeme konstatovat: Žádná závažnější debata o etice médií dosud v České republice nevznikla. Kritické hlasy se ozývaly zejména ze strany politiků - a proti takovým útokům se média pochopitelně jen brání. Co ovšem hrozí? Ve společnosti, která chrání svobodu projevu, může se stát žurnalistou každý; vzdělanec i ignorant, pravdomluvný i lhář, odborník i grafoman. Pokud se média nechopí role tvůrců normy, nebude nikdy s čím srovnávat. Neutrpí tím pouze žurnalistika, ale

především celá společnost. Časopis TÝDEN se zveřejněním tohoto textu vystavuje značnému riziku: Uděláme-li chybu, každý může říci, že jsme nevyhověli vlastním měřítkům. Jsme si však jisti, že naše důvěryhodnost a veřejná diskuse o médiích za to stojí.

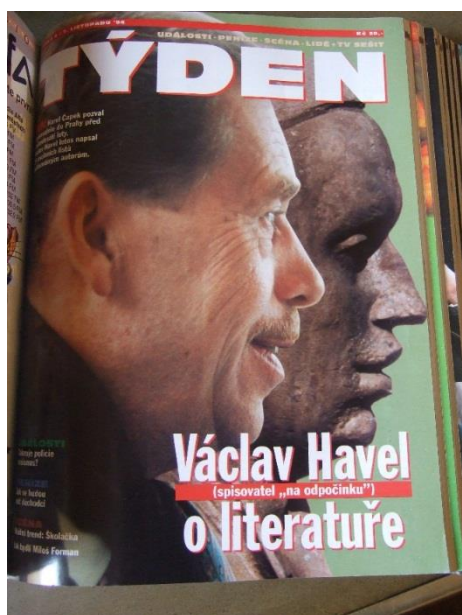
Karel Hvižd'ala, Petr Busta, Michal Růžička, Zdeněk Procházka, Vladimír Nagaj říjen 1998

(Poznámka: Při tvorbě tohoto textu jsme vycházeli ze současných etických kodexů několika desítek evropských i amerických médií, z etického kodexu americké Společnosti profesionálních žurnalistů a z těchto knih: Doing Ethics in Journalism autorů Blacka, Steelea a Barneye, vydané v Bostonu v roce 1995, a Media Ethics autorů Christianse, Rotzolla a Facklera, vydané v New Yorku roku 1991.)

Dostupné z: <http://www.mediainsider.net/view.php?cislocclanku=2009100061>

Príloha č. 2 : Titulní strany jednotlivých čísel ze vzorku (fotografie)

Titulní strany čísel ročníku 1994/1995

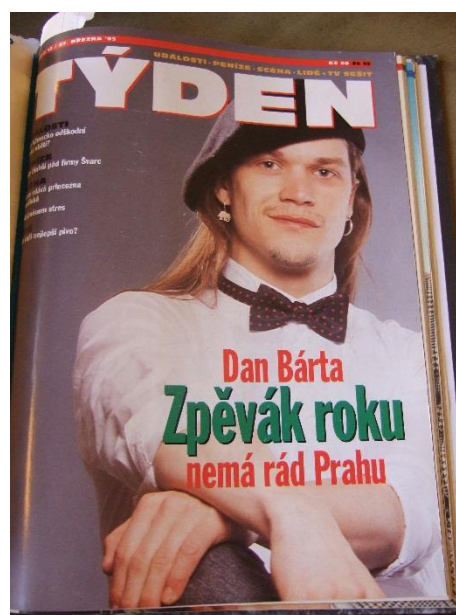
č. 6/1994

č. 9/1994

č. 10/1995

č. 13/1995

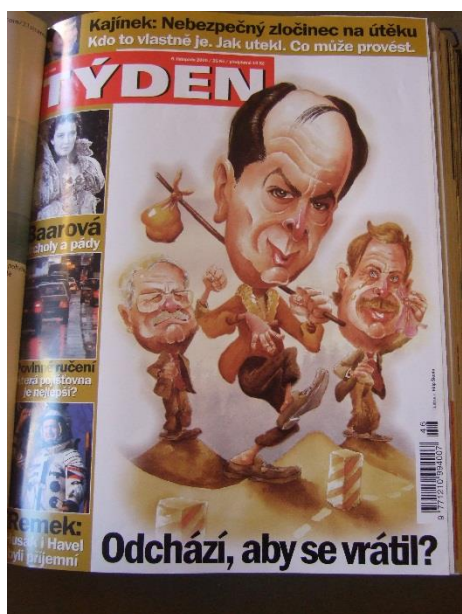
Titulní strany čísel ročníku 2000

č. 11/2000

č. 13/2000

č. 46/2000

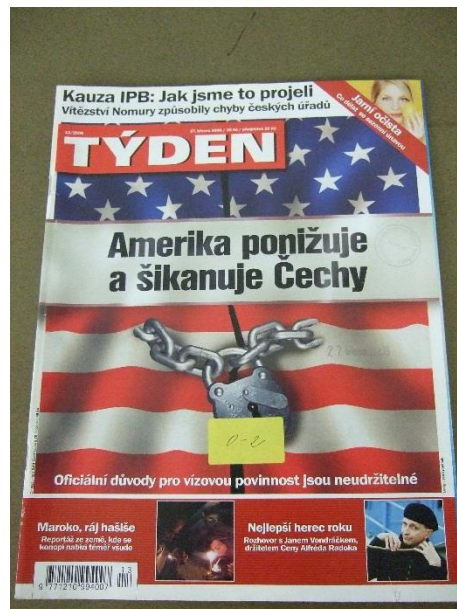

č. 49/2000

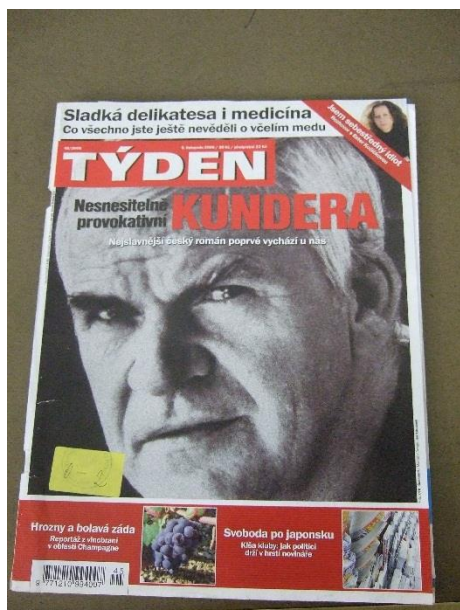
Titulní strany čísel ročníku 2006

č. 10/2006

č. 13/2006

č. 45/2006

č. 48/2006

Titulní strany čísel ročníku 2012

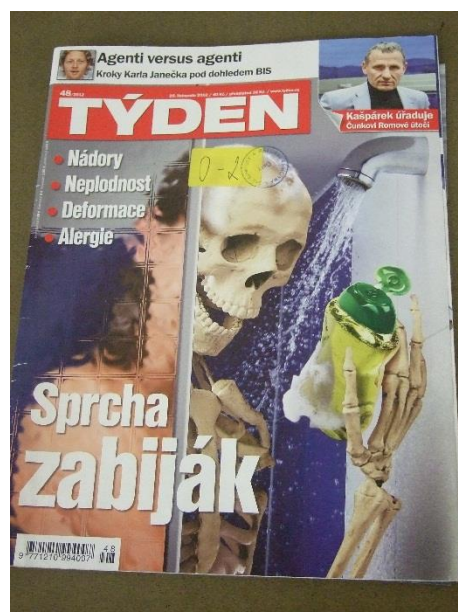
č. 10/2012

č. 13/2012

č. 45/2012

č. 48/2012

